

Lokal HISTORIE

Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening

Nr. 3

November 2024

ISSN 246-3469

29. årgang

Alle medlemmer og familie ønskes
en glædelig jul og et godt nytår!

Bestyrelse

Formand: Dines Bogø

Næstformand: Renee Schwaner

Kasserer: Marianne Bogø

Sekretær: Berit Libnau

Medlemsblad og presse: Claus Skaalum Lyder

www.dragoer-lokalhistorie.dk

info@dragoer-lokalhistorie.dk

Redaktion og annoncer:

Claus Skaalum Lyder og Dines Bogø (ansvarshavende).

Fotos: DLF, Ole Larsen, Marianne Bogø og Dines Bogø.

Tryk: Starco Grafisk

Skriv til info@dragoer-lokalhistorie.dk, hvis du ikke får nyheder på mail. Ønskes den trykte udgave af bladet afmeldt, så send mail.

Dragør Nyt

*støtter det
lokale kulturliv*

32 53 08 67 / 32 53 19 99

dragoer-nyt.dk | redaktion@dragoer-nyt.dk

Byvandring i den nordlige del af Dragør Gamle By.

Helle Bjorholm stod igen i spidsen for de meget velbesøgte byvandring i Dragør. Denne gang var arrangementet meget tidligt temmelig overbooket, så bestyrelsen fik Helle overtalt til at gennemføre denne nyskabelse af en byvandring i Dragør Gamle By nord for Kongevejen.

Deltagerne samledes ved milepælen på Badstuevælen, hvorefter turen gik over Kongevejen til den nordlige del af Dragør Gamle By.

Turen gik ad Stralsundstræde, Nørregade, Vartovslængen, Stakhaven til Jan Timanns Plads, hvor det var pause.

Videre ad Stettinstræde til Charles Hansens Vej, Løkkerenden, Strandstien med stop ved Mindestenen for oktober 1943. Sidste afslutning ved Dragør Museum.

Helle Bjorholm fortalte gammelt og nyt af passende længde. Mange små nye finurligheder om mennesker og huse.

Nye "borgere" på Syd- og Midtamager for 110 år siden

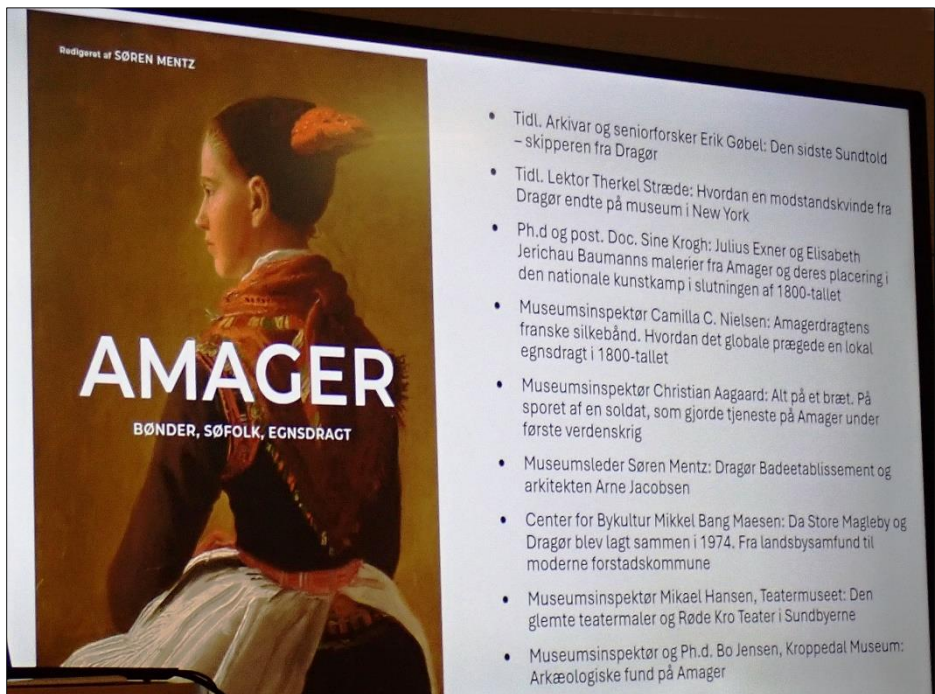
Et fund som Museum Amager gjorde på en gård i Hovedgaden 36 i Store Magleby, satte Christian Aagaard på sporet af en indkvarteret soldat i 1917.

I første del fortalte Christian Aagaard generelt om Danmarks situation efter 1864 og planerne for forsvaret af Danmark, der endte i beslutningen om, at bygge et stærkt forsvar rundt om rigets hovedstad. Særlig Amagers befæstning blev omtalt.

Efter pausen, hvor medlemmerne igen havde mulighed for at justere væskebalancen, fortalte Aagaard om, hvordan han via arkiver fandt frem til bagersvenden fra Ringsted, der var indkaldt under Sikringstyrken.

Ham der havde indgraveret, navn, regiment og dato i en bjælke på et høloft.

Redigeret af SØREN MENTZ

AMAGER

BØNDER, SØFOLK, EGNSDRAGT

- Tidl. Arkivar og seniorforsker Erik Gøbel: Den sidste Sundtold – skipperen fra Dragør
- Tidl. Lektor Therkel Stræde: Hvordan en modstandskvinde fra Dragør endte på museum i New York
- Ph.d og post. Doc. Sine Krogh: Julius Exner og Elisabeth Jerichau Baumanns malerier fra Amager og deres placering i den nationale kunstkamp i slutningen af 1800-tallet
- Museumsinspektør Camilla C. Nielsen: Amagerdragstens franske silkebånd. Hvordan det globale prægede en lokal egnsdragt i 1800-tallet
- Museumsinspektør Christian Aagaard: Alt på et bræt. På sporet af en soldat, som gjorde tjeneste på Amager under første verdenskrig
- Museumsleder Søren Mentz: Dragør Badeetablissement og arkitekten Arne Jacobsen
- Center for Bykultur Mikkel Bang Maesen: Da Store Magleby og Dragør blev lagt sammen i 1974. Fra landsbysamfund til moderne forstadskommune
- Museumsinspektør Mikael Hansen, Teatermuseet: Den glemte teatermaler og Røde Kro Teater i Sundbyerne
- Museumsinspektør og Ph.d. Bo Jensen, Kroppedal Museum: Arkæologiske fund på Amager

Christian Aagaard fortalte om den kommende bog, hvor historien om bagersvend Hans Christian Marius Christensen indgår. Aagaard nævnte tilfældigt andre navne på indkvarterede soldater i Møllegade. Måske en ny historie, sagde flere medlemmer, om en soldat, der senere blev gårdejer i Store Magleby?

Professor Tribinis datter Aase Tribini Clausen fortæller og underholder

Aase Tribini Clausen fortalte for 95 fremmødte medlemmer om, hvad det vil sige, at være en kendt mands datter. Om en eventyrlig fader og om en opvækst i gøgl-cirkus- og trylleri.

Den folkekære gøgler professor Tribini døde 13. november 1973. Men huskes stadig!

Aase Tribini optrådte med sin far fra hun var tre år. Et tilbageblik fra et oplevelsesrigt gøglerliv, hvor hun blev savet over utallige gange, spillet fodbold med Dirch Passer og optrådt for de kongelige.

Både hendes mor og far lagde vægt på, at skolehjemmearbejde blev passet ud over selvfølgelig selve skolen. De rejste en del i Danmark uden for Bakkəsæsonen og her var det dengang en udfordring at nå sidste færgesøndag aften, så børnene kunne møde i skolen næste dag.

Aase fortalte om flere pudsige episoder med familiens campingvogne.

Allerede i 1957 fik professoren ideen med "Julemændenes verdenskongres". De mange julemænd, der underholdt i december rundt omkring, mødes om sommeren på Bakken. Senere kom udenlandske julemænd til og pressen mødte talstærkt på for at få nogle skud, f.eks. når julemændene var på Bellevue Strand eller drog gennem København til stor undren for mange turister.

I filmen "Bag de Røde Porte" fra 1951 skulle Ib Schønberg være gøgler. Han lånte "uniformen" med de mange medaljer og skuespilleren kom tit på besøg i teltet, bl.a. for lære nogle af de lange remser, som Tribini var kendt for.

Professoren har selv medvirket i flere danske spillefilm.

Historien om Irma med fokus på Irma i Dragør

Aftenens foredragsholder Dines Bogø startede med en kort beretning for de 121 fremmødte om dengang Irma i 1886 startede i et kælderlokale på Nørrebro.

Carl Schepler, der var direktør fra 1895, udviklede Irma og ved hans død i 1942 var der allerede omkring 100 butikker.

Lea og Toke Baillie. Toke er oldebarn af Irmas egentlige stifter Carl Schepler og vi fik løfter om supplerende fotos og beretninger om familien Schelper og Jrma/Irma.

Irma eller Jrma/Carl Schepler, som butikker hed tidligere, har haft fem udsalg på Kongevejen i Dragør. Den første i 1906 og den sidste i 2023.

Irmas legendariske direktør i 1950-1979, Børge Olsen forsøgte at etablere et supermarked i Store Magleby kommune, men det mente Kommunalbestyrelsen ikke man havde brug for.

I 1982 blev Irma opkøbt af "hovedfjenden" FDB (Coop). I 1993 kom der "SuperBrugs" i Irmas bygning på Kongevejen 18. Irmabutikken nr. 5 genstod i 2011 med butikschef Svend Petersen og butikken nåede, at eksistere i 12 år.

I pausen indløb pressemeddelelse om, at 13 tidligere Irma-ledere vil starte en ny supermarkeds kæde under navnet Alma.

Vi har tidligere inddraget "Strøget", når der var mange deltagere ved et arrangement, men det første gang, at der også var opstillet en ekstra skærm i "Strøget".

Aftenen sluttede med historisk tilbageblik med fokus på Irmagården på Neels Torv.

Svend Petersen, der som butikschef genåbnede Irma i 2011, kunne samme år markere Irmas 125 år. Svend kunne under indlægget supplere med detaljer om de første år.

Kommende aktiviteter 2025

Tirsdag den 14. januar, kl. 19.00. Dørene åbnes kl. 18.30

Amager eller Gotland en kold krig

Journalist og koldkriger Claus Arboe-Rasmussen dykker ned i Den Kolde Krig.

Send deltagernavn(e) via mail til: arboe@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Tirsdag den 25. februar, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30 i Store Magleby Kirke

Sognepræst Andreas Sylvest Wille fortæller.

Hvordan er det at være sognepræst i Store Magleby.

Send deltagernavn(e) via mail til: andreas@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Tirsdag den 11. marts, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Ordinær Generalforsamling

Dagsorden jf. foreningens vedtægter

Kun adgang for medlemmer.

Tirsdag den 11. marts, ca. kl. 19.30. Adgang fra kl. 19.30.

Edvin Kræmer – en tilflytter

Irse Kræmer fortæller om sin far Edvin Kræmer.

Send deltagernavn(e) via mail til: ek@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Tirsdag den 8. april, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Amagerbanens historie

Historiker Niels Jensen fortæller om Amagerbanen.

Send deltagernavn(e) via mail til: amagerbanen@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Se mere på foreningens hjemmeside:

www.dragoer-lokalhistorie.dk

Tirsdag den 6. maj, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Befrielsesdagene i Storkøbenhavn

Historiker og formand for Frihedsmuseets Venner, Niels Gyrsting fortæller om de hektiske dage i maj 1945.

Send deltagernavn(e) via mail til: befrielsen@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Tirsdag den 3. juni, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Nonner og munke på Sydamager

Har der været kapeller, klostre eller templer på Sydamager? Fra den Katolske Sankt Annæ Kirke på Amager deltager: Pater Wiesław Podlach, CsSR (Redemptorister Orden) og reliøgslæreinde ved Sankt Annæ Skole, søster Miriam Wirt (Sankt Elisabeth Søstrene). Fra det Buddhistisk tempel på Rytterager deltager: Abbed Phra Somsak Gandhasilo.

Send deltagernavn(e) via mail til: tempel@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

Tirsdag den 23. september, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Fra Nørrebro til Dragør – nørrebrodrengs erindringer

Leif Ernst Larsen blev født på Nørrebro i 1937. Familien, der bestod af far, mor og 2 børn, levede under beskedne kår med en far, der var skibsværftsarbejder på B&W på Refshaleøen og en hjemmearbejdende mor.

Send deltagernavn(e) via mail til: leif@2791dragoer.dk

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden mødet 75,- kr.

VIGTIGT. Tilmelding er nødvendig til foreningens arrangementer.

Hvor intet andet er anført, ses vi i aktivitetshusets festsal.

Se mere på foreningens hjemmeside:

www.dragoer-lokalhistorie.dk

10-års jubilæum for Cykling uden alder på Enggården

Formand Dines Bogø og næstformand Renee Schwaner sagde tillykke på Enggården med jubilæet til folkene bag Cykling uden alder.

Et meget prisværdigt initiativ, der glæder vore mange ældre medborgere i Dragør.

25-års jubilæum og farvel til daglig leder af Aktivitetshuset Hanne Berthelsen

Borgmester Kenneth Gøtterup og DLF's Ingelise Lund med en hilsen til Hanne.

Den meget afholdte daglige leder af Aktivitetshuset markerede sit 25 års jubilæum med en reception, og det var samtidig dagen for hendes pensionering.

Dragør Lokalhistoriske Forening har meget at takke Hanne for, som en hjælpsom støtte, når foreningen låner festsalen i Aktivitetshuset til vores månedlige medlemsmøder.

Derfor deltog formand Dines Bogø og bestyrelsesmedlem Ingelise Lund naturligvis ved receptionen, og sagde Hanne en stor tak for hendes virke. Samtidig medbragte de foreningens gave i dagens anledning.

Den 1. november 2024 er Emily Drageskov ansat som ny daglig leder.

Hanne Berthelsen og formand Dines Bogø

Landligger på Sydstranden

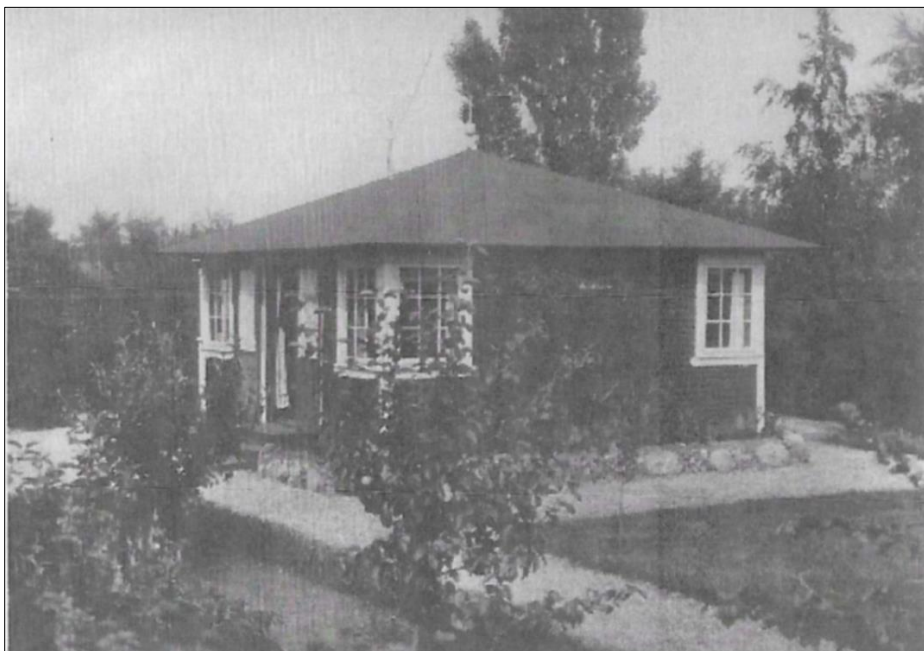
Af Vibeke Binder (Uddrag fra bog)

Min mor, Hellen Andreasen var født den 21. april 1906 og døde den 16. november, kun 60 år gammel, af en kræftsygdom, der blev konstateret omkring 1. juli samme år, og som trods operation, røntgenbeståling og kemoterapi, i løbet af 4 måneder førte til hendes død på Gentofte Amtssygehus, på den afdeling B, hvor jeg var ansat som reservelæge.

Hun oplevede at få 2 børnebørn, Thomas og Morten, der var knapt 6 og 2 år gamle ved hendes død. Hun var mens hun levede, det varme, muntre centrum i vores familie, og jeg vil gerne med det følgende fortælle om hende til min familie, der ikke eller kun kort kendte hende i levende live.

Somre i Dragør

I 1933 eller 1934 købte far og mor sommerhuset "Firkanten" på Lundegaards

Strandvej på Dragør Sydstrand, hvor vi boede i alle sommerferierne i min barndom.

I 1941 købte de et større hus på Maglevænget 3-5 også på Sydstranden og "Firkanten" blev solgt.

Far og mor cyklede frem og tilbage på arbejde og vi var derude med den unge pige, indtil vi alle kunne holde sommerferie sammen. Vi lærte at cykle og kunne snart frit cykle rundt hvor vi ville. Biler var der ingen af under krigen og de første efterkrigsår, så trafikken var ikke noget problem. Jeg husker somrene som meget lykkelige. Der var mange legekammerater omkring og en varm og god atmosfære også alle de voksne imellem. Mors fætter Knud Nørgaard og Grethe og deres 3 børn, Tage, Ulrik og Lisbeth lejede hvert år et hus i Borgervænget, der var næste vej, øst for vores, og der hvor sportspladsen lå.

Ud for kysten blev der af grundejerforeningen, bygget en 200 m lang badebro, og selvom der var meget fladt og lavvandet udfor Amager ved

Sydstranden, kunne man derudefra godt springe på hovedet i vandet. Der var omklædningsrum og foran dem en stor træplatform, hvor man sad og soled sig og snakkede, når man ikke lige hoppede i vandet. Vi cyklede ned og gik i vandet hver eneste dag hele sommeren, men stranden var ikke sådan, at man kunne ligge og tage solbad, der var nærmest en eng, der gik ned til vandkanten. Fra badebroen kunne vi se ud til nogle store sten langt ude i vandet, hvor der ofte lå sæler og soled sig.

Indkøb foretog vi først og fremmest hos købmand Strøbæk på Krudttårnsvej, og eller nede i selve Dragør by. Vi blev snart til ækvilibrister på cykel. Jeg kan huske, at jeg mange gange kørte hjem fra købmanden med en flaske mælk i hver hånd, og uden hænder på styret.

Én søndag hver sommer var der sommerfest med optræden og sportsskampe på sportspladsen. Jeg optrådte en sommer, sammen med 3 andre piger i en akrobatikopvisning.

Kontingent 2025

Enkeltmedlem 200,00

Familiemedlem 300,00

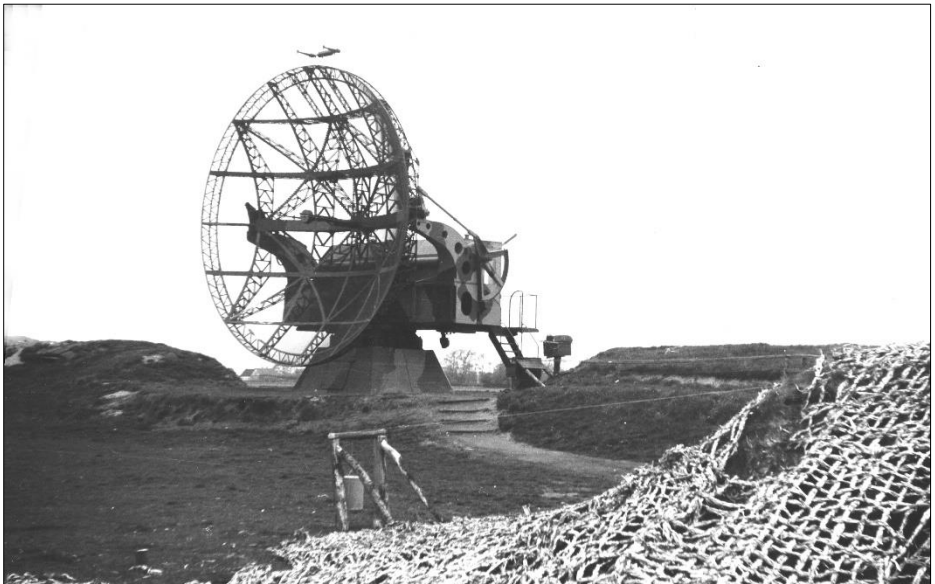
Kontingentopkrævning udsendes i løbet af januar.

En gård på Amagers sydspids

Af Dines Bogø

Gården Birkelund har siden Anden Verdenskrig i lange perioder været anvendt til militære formål. I dag hedder den Pionergården og huser ammunitionsrydningskompagniet og Rullemarie

I 1942 blev gårdene Birkelund, Aflandshage og Sandagergård på Sydamer eksproprieret af Krigsministeriet. Officielt som skydeterræn, men uofficielt fordi den tyske værnemagt ønskede at opstille et større system af radar- og radioanlæg. Et tysk radaranlæg med kodenavnet 'Krokodil' blev opstillet mellem gårdene Birkelund og Aflandshage over for Skolevej.

Tysk Luftwafferradar af typen Würzburg Riese opstillet 1942.
Fotoudlån: Frihedsmuseet.

Flere forskere mener, at den første tyske henrettelse af en dansk sabotør blev foretaget på Sydamager. Ingeniør Poul Sørensen, der var blevet dødsdømt ved en tysk krigsret, blev måske henrettet på Birkelund den 28. august 1943, dagen før undtagelsestilstanden. Først dagen efter overtog den tyske værnemagt Ryvangen, den nordlige del af Ingeniørkaserneområdet på Østerbro, hvor mange henrettelser senere blev foretaget.

Sundby-kompagni B4 fra »Ampa« overtog medio maj 1945 vagten ved gården Birkelund og radarstation »Krokodil«. Fotoudlån: Kompagnichef Boleslaw Apollo.

Efter befrielsen

Umiddelbart efter befrielsen overtog modstandsbevægelsen Aflandshageområdet, og gården Birkelund blev en overgang brugt som kvarter for kompagni B4 fra Sundby.

I årene 1945-1947 blev de tyske bygninger ved Birkelund anvendt til indkvartering af flygtninge fra tidligere østtyske områder. Skydebanerne øst for Birkelund blev benyttet af militæret og civile skytteforeninger i mange år. Først i 1965 blev arealet ved gården Birkelund igen benyttet til direkte militært formål.

Tidligere tysk radarstation etableret i 1942. Bygningen fungerede som flygtningelejr 1945-1947, hvorefter de blev nedrevet. Værnepligtige CB'er bevogter lejren.
Fotoudlån: Irene Nilsson.

I 1961 havde forsvaret fået tilbudt amerikansk våbenhjælp til opstilling af fire raketluftforsvareskadriller. Eskadrille 542 blev oprettet i USA i 1964, og året efter blev dele af denne eskadrille midlertidigt placeret i en teltelejr ved Birkelund.

Det nye 'jord til luftmissilsystem' kaldet HAWK skulle afløse NIKE-systemet, som forsvaret havde anvendt siden 1959. Et NIKE-batteri havde været placeret i Tårnby ved Frieslandsvej nord for Kongelunden. Senere blev eskadrille 542 placeret ved Birkelund.

HAWK-systemet er en videreudvikling af traditionelt antiluftskyts. Systemet blev løbende modificeret med ny elektronik og datateknologi. I fredstid var omkring 50 personer ansat ved eskadrillen på Birkelund, og hovedparten var

fastansat personel. I slutningen af forrige århundrede flyttede eskadrille 542 til Skalstrup på Sjælland.

Pionergården

Birkelund har nu skiftet navn til Pionergården. Gården huser ammunitionsrydningskompaniet (EOD), der er en del af Ingeniørregimentet i Skive. De er eksperter i bortsprængning og uskadeliggørelse af sprængstoffer og bliver ofte tilkaldt af politiet.

De arbejdede samtidigt længe på Amager Fælled, der er et gammelt militært skydeområde. Før fælleden blev endeligt frigivet til civilt brug blev der foretaget bortsprængning af ueksploderede granater og lignende.

Dragør Lokalhistoriske Forening på »Birkelund« 29. juni 2002, hvor man så »Rulle Marie i aktion«. I dagens anledning lavede den ristede pølser og snobrød. Foto: Dines Bogø.

Returadresse:
DLF v/Marianne Bogo
Ternevænget 20
2791 Dragør

Dårlig rådgivning duer ikke, når vi mødes overalt i byen

Jeg brænder for kompetent, lokal og nærværende rådgivning lige her i Dragør - jeg bor her nemlig selv.

Maria Duelund Merrild
Privatkunderådgiver

spar nord

Hele Dragørs bank